

REPUBLIKA E KOSOVËS - РЕПУБЛИКА КОСОВО - REPUBLIC OF KOSOVO
GJYKATA KUSHTETUESE
УСТАВНИ СУД
CONSTITUTIONAL COURT

Priština, 23. aprila 2019.godine
Ref. br.:RK 1352/19

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

slučaju br. KI13/18

Podnosilac

Miranda Qerimi

**Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Republike Kosovo
Rev. br. 235/2017 od 7. decembra 2017. godine**

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Arta Rama-Hajrizi, predsednica
Bajram Ljatifi, zamenik predsednika
Bekim Sejdiu, sudija
Selvete Gërxhaliu-Krasniqi, sudija
Gresa Caka-Nimani, sudija
Safet Hoxha, sudija
Radomir Laban, sudija
Remzije Istrefi-Peci, sudija i
Nexhmi Rexhepi, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podnela Miranda Qerimi, iz Vitine (u daljem tekstu: podnositeljka zahteva), koju zastupa Visar Musa, advokat iz Uroševca.

Osporena odluka

2. Podnositeljka zahteva osporava presudu Vrhovnog suda [Rev. br. 235/2017] od 7. decembra 2017. godine, u vezi sa presudom Apelacionog suda [Ac. br. 4046/13] od 12. jula 2017. godine i presudu Osnovnog suda u Gnjilanu [C. br. 374/12] od 4. septembra 2013. godine.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar je ocena ustavnosti gore navedene odluke, kojom je odbijena kao neosnovana revizija podnositeljke podneta protiv presude Apelacionog suda koji je umanjio ukupan iznos naknade štete dosuđen od strane Osnovnog suda u Gnjilanu.
4. Podnositeljka zahteva tvrdi da su joj Vrhovni sud i ostali redovni sudovi povredili prava i slobode zagarantovane Ustavom Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav) i Evropskom konvencijom o ljudskim pravima (u daljem tekstu: EKLJP), ali ne navodi nijedan poseban član koji je možda povređen.

Pravni osnov

5. Zahtev je zasnovan na stavovima 1 i 7, člana 113. [Jurisdikcija i ovlašćene strane] Ustava, članovima 22. [Procesuiranje podnesaka], 47. [Individuralni zahtevi] i 48. [Tačnost podneska] Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo br. 03/L-121 (u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 32 [Podnošenje podnesaka i odgovora] Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak pred Ustavnim sudom

6. Dana 25. januara 2018. godine, podnositeljka je putem poštanske službe dostavila zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).
7. Dana 5. februara 2018. godine, predsednica Suda je imenovala sudiju Selvete Gërxhaliu-Krasniqi za sudiju izvestioca i Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Snezhana Botusharova (predsedavajuća), Ivan Čukalović i Bekim Sejdiu.
8. Dana 13. februara 2018. godine, Sud je obavestio zastupnika podnositeljke o registraciji zahteva i tražio od njega da dostavi punomoćje koje dokazuje da je on ovlašćen da podnese ovaj zahtev Sudu u ime podnositeljke zahteva.
9. Istog dana, Sud je poslao kopiju zahteva Vrhovnom sudu i obavestio osiguravajuće društvo "Kosova e Re" o registraciji zahteva, pozivajući poslednje spomenutog da svoje komentare, ako ih ima, dostavi Sudu u roku od 15 (petnaest) dana od dana prijema dopisa sa obaveštenjem.

10. Dana 21. februara 2018. godine, zastupnik podnositeljke zahteva je dostavio Sudu staro punomoćje u kojem se ne pominje konkretno njegovo pravo da zastupa podnositeljku zahteva u postupcima pred Ustavnim sudom.
11. Kao rezultat toga, Sud je 23. februara 2018. godine poslao zastupniku podnositeljke ponovljeni zahtev da dostavi valjano punomoćje koje dokazuje da je opunomoćen da zastupa podnositeljku u postupcima pred Sudom.
12. Dana 5. marta 2018. godine, zastupnik podnositeljke zahteva je dostavio Sudu traženo punomoćje. Istog dana, Sud je primio komentare od osiguravajućeg društva "Kosova e Re" u vezi sa zahtevom.
13. Dana 31. maja 2018. godine, Sud je na administrativnoj sednici usvojio izmene i dopune Poslovnika, koji je objavljen u Službenom listu Republike Kosovo 21. juna 2018. godine i stupio na snagu 15 (petnaest) dana nakon njegovog objavljivanja.
14. Dana 16. juna 2018. godine, okončan je mandat sudijama: Snezhani Botusharova i Almiru Rodriguesu. Dana 26. juna 2018. godine, okončan je mandat sudijama: Altayu Suroyu i Ivanu Čukaloviću.
15. Dana 9. avgusta 2018. godine, predsednik Republike Kosovo je imenovao nove sudije: Bajrama Ljatifija, Safeta Hoxhu, Radomira Labana, Remziju Istrefi-Peci i Nexhmija Rexhepija.
16. Dana 2. oktobra 2018. godine, predsednica Suda je donela odluku o zameni sudija: Snezhana Botusharova i Ivan Čukalović, kao članova Veća za razmatranje i umesto njih, za članove Veća su imenovane sudije: Radomir Laban i Remzije Peci-Istrefi.
17. Dana 3. oktobra 2018. godine, Sud je obavestio podnositeljku zahteva o prijemu komentara od osiguravajućeg društva "Kosova e Re" i poslao joj njihovu kopiju.
18. Dana 3. aprila 2019. godine, Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i jednoglasno iznelo preporuku Sudu o neprihvatljivosti zahteva.

Pregled činjenica slučaja

19. Dana 29. septembra 2009. godine, dogodila se saobraćajna nesreća u opštini Vitina. Učesnica u ovoj nesreći, u svojstvu pešaka i oštećene strane, bila je podnositeljka zahteva koja je zadobila teške telesne povrede usled udara.
20. Vozač automobila koji je udario podnositeljku zahteva oglašen je krivim od strane Opštinskog suda u Vitini [presuda P. br. 319/2009 od 9. februara 2010. godine, pravosnažna od 2. marta 2010. godine] i osuđen na uslovnu kaznu. Vozač automobila je bio osiguran kod osiguravajućeg društva "Kosova e Re".

Prvi set odluka redovnih sudova povodom tužbenog zahteva podnositeljke za naknadu materijalne i nematerijalne štete

21. Dana 5. maja 2010. godine, nakon što je gore navedena presuda o krivici vozača automobila postala pravosnažna, podnositeljka zahteva je podnela tužbu Opštinskom sudu u Vitini protiv osiguravajućeg društva "Kosova e Re" i tražila da joj se isplati naknada za materijalnu i nematerijalnu štetu pričinjenu od strane vozača automobila, odnosno osiguranika osiguravajućeg društva "Kosova e Re".
22. Dana 18. aprila 2012. godine, Opštinski sud u Vitini [presuda C. br. 110/2010] je delimično usvojio tužbeni zahtev podnositeljke, tako što je obavezao osiguravajuće društvo "Kosova e Re" da podnositeljki zahteva isplati određeni novčani iznos na ime materijalne i nematerijalne štete i troškova postupka.
23. Protiv gore navedene presude, osiguravajuće društvo "Kosova e Re" je izjavilo žalbu Okružnom sudu u Gnjilanu. Podnositeljka zahteva je podnela odgovor na žalbu.
24. Dana 7. novembra 2012. godine, Okružni sud u Gnjilanu [presuda Ac. br. 214/12] je usvojio žalbu "Kosova e Re" i ukinuo presudu Opštinskog suda u Vitini [presuda C. br. 110/2010 od 18. aprila 2012. godine]. Okružni sud u Gnjilanu je tom prilikom vratio predmet na ponovno odlučivanje prvostepenom sudu, sada usled relevantnih zakonskih izmena, Osnovnom sudu u Gnjilanu.

Drugi set odluka redovnih sudova povodom tužbenog zahteva podnositeljke za naknadu materijalne i nematerijalne štete

25. Dana 4. septembra 2013. godine, Osnovni sud u Gnjilanu je presudom [C. br. 374/2012], odnosno tačkom I izreke, delimično usvojio tužbeni zahtev podnositeljke i obavezao osiguravajuće društvo "Kosova e Re" da joj isplati iznos od ukupno 9.041,00 €, na ime materijalne i nematerijalne štete, plus određeni iznos za troškove postupka. Osnovni sud u Gnjilanu je tačkom II izreke odbio preostali deo tužbenog zahteva kao neosnovan.
26. Osnovni sud u Gnjilanu je obrazložio svoju odluku navodeći da se tužbeni zahtev mora usvojiti u gore navedenim iznosima iz razloga što je krivična presuda koja se odnosi na krivičnu odgovornost osiguranika osiguravajućeg društva "Kosova e Re" već postala konačna i jer je utvrđena njegova krivica. Dalje, Osnovni sud u Gnjilanu je obrazložio da postoji dovoljno dokaza koji dokazuju da je podnositeljka zadobila teške telesne povrede i pretrpela strah različitog intenziteta i da je morala da leži u bolnici i odlazi na preglede kod lekara specijalista. Što se tiče saobraćajne ekspertize na kojoj je zasnovao svoju odluku, Osnovni sud u Gnjilanu je istakao da je istu sačinio veštak saobraćajne struke koji je prisustvovao ročištu i odgovorio na sva pitanja osiguravajućeg društva "Kosova e Re" – navodeći da *"ostaje u celosti pri veštačenju"* i da *"tužilja [podnositeljka] nije imala nikakve primarne a ni sekundarne propuste"* u saobraćajnoj nesreći i da ni na koji način nije doprinela nesreći koja je u potpunosti izazvana usled propusta vozača automobila. Osnovni sud u

Gnjilanu je zaključio svoju presudu navodeći da je tužbeni zahtev delimično usvojen na osnovu spisa predmeta i predloženih dokaza.

27. Protiv gore navedene presude, osiguravajuće društvo "Kosova e Re" je izjavilo žalbu u kojoj je navelo povrede odredaba parničnog postupka, pogrešno i nepotpuno utvrđeno činjenično stanje i pogrešnu primenu materijalnog prava. Osiguravajuće društvo "Kosova e Re" je predložilo Apelacionom sudu da ukine presudu Osnovnog suda i ponovo vrati predmet na ponovno suđenje i odlučivanje.
28. Protiv iste presude, podnositeljka zahteva je s druge strane podnela odgovor na žalbu protiv navoda osiguravajućeg društva "Kosova e Re", tražeći da prvostepena presuda ostane na snazi i da se izmeni samo deo u kojem je odbijen njen tužbeni zahtev i da se isti usvoji u celosti.
29. Dana 12. jula 2017. godine, Apelacioni sud je presudom [Ac. br. 4046/13] delimično usvojio žalbu osiguravajućeg društva "Kosova e Re". Tom presudom, Apelacioni sud je preinačio presudu Osnovnog suda u Gnjilanu [C. br. 374/2012 od 4. septembra 2013. godine], tako da sada podnositeljki zahteva treba isplatiti naknadu u iznosu od 3.500,00 € na ime materijalne i nematerijalne štete, a ne iznos od 9.041,00 €, kao što je prvobitno odredio Osnovni sud u Gnjilanu.
30. Apelacioni sud je smatrao da je prvostepeni sud pravilno utvrdio činjenično stanje i da prvostepena presuda nije doneta uz bitne povrede odredaba parničnog postupka. Međutim, Apelacioni sud je ocenio da je u konkretnom slučaju materijalno pravo pogrešno primenjeno u delovima u kojima je prvostepena presuda preinačena od strane Apelacionog suda u vezi sa ukupnim iznosom naknade.
31. Apelacioni sud je preinačenje presude [C. br. 374/2012 od 4. septembra 2013. godine] Osnovnog suda u Gnjilanu, odnosno umanjenje naknade za materijalnu i nematerijalnu štetu, obrazložio na sledeći način:

"I. USVAJA se delimično žalba tužene osiguravajućeg društva "Kosova e Re", (...) što se tiče nematerijalne štete OBAVEZUJE se tužena da tužilji Mirandi Qerimi iz Vitine, na ime naknade za pretrpljene fizičke bolove isplati iznos od 2,000 evra i za strah iznos od 1.500 evra, dok se drugi deo tužbenog zahteva za fizičke bolove i strah preko presuđenog iznosa ODBIJA, KAO NEOSNOVAN.

[...]

Apelacioni sud je odlučio kao u tački I izreke ove presude preinačavajući presudu prvostepenog suda za kategoriju nematerijalne štete nakon što je ocenio da dosuđeni iznosi nisu bili u skladu sa ciljem kojem služe naknade. U svakom slučaju, za nematerijalnu štetu, sud treba da ima u vidu važnost povrede dobra i cilja kojem služi ova naknada, pazeći da naknada odgovara namerama na koje se cilja naknadom za nematerijalnu štetu, a koja je jedna satisfakcija za oštećenu. Na osnovu toga, sud, imajući u vidu prirodu povreda koje je pretrpela tužilja, vrstu, trajanje i intenzitet fizičkih bolova, strah kao i način kako se manifestovao strah, umanjenje opšte životne aktivnosti, telesno naruživanje, kao i ostale okolnosti kao što su

starost tužiteljke i dobru sudsku praksu za ove vrste štete, odluka je doneta kao u tački I izreke ove presude.

Za obijajući deo tužbenog zahteva za ove kategorije štete, Apelacioni sud ocenjuje da dosuđeni iznos nije u skladu sa stvorenim posledicama i sa ciljem za koji služi naknada”.

32. Protiv presude Apelacionog suda, osiguravajuće društvo “Kosova e Re” je podnelo zahtev za reviziju Vrhovnom sudu, navodeći bitne povrede odredaba parničnog postupka i pogrešnu primenu materijalnog prava sa zahtevom da se presuda Apelacionog suda ukine i predmet vrati Osnovnom sudu u Gnjilanu na ponovno suđenje.
33. Protiv iste presude Apelacionog suda, i podnositeljka je podnela zahtev za reviziju Vrhovnom sudu, navodeći da je materijalno pravo pogrešno primenjeno. Podnositeljka zahteva je svojim zahtevom tražila da se ukine presuda Apelacionog suda i potvrde iznosi naknade dosuđeni presudom Osnovnog suda u Gnjilanu. Ona je tražila i da joj se isplati naknada za troškove zahteva za reviziju i za sudsku taksu.
34. Dana 7. decembra 2017. godine, Vrhovni sud je presudom [Rev. br. 235/2017] odbio, kao neosnovanu, reviziju podnositeljke zahteva, ali i reviziju osiguravajućeg društva “Kosova e Re”.

Navodi podnosioca zahteva

35. Podnositeljka zahteva tvrdi da su joj Vrhovni sud i Apelacioni sud povredili prava zagarantovana Ustavom i EKLJP, ne navodeći neki njihov konkretan član.
36. Što se tiče postupaka vođenih pred Apelacionim sudom, podnositeljka zahteva navodi da je *“neshvatljivo kako je Apelacioni sud”* preinačio prvostepenu presudu i naneo joj štetu kao tužilji uprkos povredama sa teškim posledicama koje je zadobila. Podnositeljka zahteva dalje navodi da Apelacioni sud uopšte nije razradio pisanu ekspertizu veštaka, niti njegovu izjavu koju je dao na glavnoj raspravi, već se *“mnogo”* uplitao u svaki deo prvostepene presude, usvajajući na taj način svaku žalbu osiguravajućeg društva “Kosova e Re” i umanjujući iznose naknade.
37. Prema navodima podnositeljke zahteva, Apelacioni sud je bio dužan da poštuje *“veštačenje saobraćajnog veštaka”* i *“uzme za osnov sve okolnosti i dokaze koji su predstavljani od svih strana a ne da svojevolejno deluje van ustava i u suprotnosti sa Evropskom Konvencijom”*. Prema podnositeljki zahteva, uprkos činjenici da je i prvostepeni sud dosudio *“veoma niske iznose u odnosu na nastale posledice”*, Apelacioni sud je preinačio prvostepenu presudu *“na štetu tužioca, koji je jednom povređen u nesreći a sada u vezi sa sumom novca, ja sam još uvek slabog zdravlja i živim bez ikakve nege i ikakvih mesečnih prihoda”*.

38. Što se tiče postupaka vođenih pred Vrhovnim sudom, podnositeljka zahteva ističe da je njen zahtev za reviziju odbijen *“bez analize od strane trećeg stepena”*. Dalje, podnositeljka zahteva je navela da je uprkos dokazima *“o teškim povredama od strane Apelacionog suda”*, Vrhovni sud odbio zahtev za reviziju *“otežavajući i uskraćujući osnovno pravo [podnositeljke zahteva] na naknadu”*. Podnositeljka zahteva navodi da su uprkos tome što pravo na naknadu predstavlja osnovno pravo *“garantovano zakonskim odredbama i Ustavom Republike Kosovo”*, sudovi dosudili veoma niske iznose na njenu štetu i da je takve odluke potvrdio Vrhovni sud.
39. Na kraju, podnositeljka zahteva traži od Ustavnog suda da usvoji njen zahtev, tako što će predmet biti vraćen na ponovo suđenje u prvom stepenu ili da se osporene odluke preinače kao u prvostepenoj presudi [presuda Osnovnog suda Ac. br. 4046/2013 od 12. jula 2017. godine]. Ovo je prema navodima podnositeljke zahteva neophodno kako bi ona uživala pravo *“da budem kompenzovana u skladu sa prouzrokovanom štetom, za koje smatram da su ozbiljno povređena imajući u obzir način donošenja odluke od strane drugostepenog suda a nakon toga bez ikakve analize od strane trećestepenog suda, gde nisu ispravljeni propusti, a u vezi sa pravnim odredbama Evropske Konvencije koje su ugrađene u Ustav”*.

Komentari koje je dostavilo osiguravajuće društvo “Kosova e Re”

40. Dana 5. marta 2018. godine, osiguravajuće društvo “Kosova e Re” je u svojstvu zainteresovane strane dostavilo komentare Sudu u vezi sa prihvatljivošću predmetnog zahteva.
41. Zainteresovana strana ističe da zahtev podnositeljke nije argumentovan i da, po njihovom mišljenju, Ustavni sud *“odlučuje samo o saglasnosti zakonske odredbe sa Ustavom i ne odlučuje o drugim činjeničnim ili pravnim pitanjima [...]”*.
42. Pored toga, zainteresovana strana ističe da nakon presude [Rev. br. 235/2017 od 7. decembra 2017. godine] Vrhovnog suda, nije smatrala opravdanim da se obrati Ustavnom sudu i shodno tome, ispunila je sve obaveze prema podnositeljki zahteva na osnovu ove osporene presude Vrhovnog suda.

Prihvatljivost zahteva

43. Sud prvo razmatra da li su ispunjeni uslovi prihvatljivosti, propisani Ustavom i dalje utvrđeni Zakonom i Poslovníkom.
44. U tom smislu, Sud se poziva na stavove 1 i 7, člana 113. [Jurisdikcija i ovlašćene strane] Ustava, koji propisuje:

1. Ustavni sud odlučuje samo u slučajevima koje su ovlašćene strane podnele sudu na zakonit način.

[...]

7. Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom.

45. Sud u nastavku takođe razmatra da li je podnositeljka zahteva ispunila uslove prihvatljivosti, utvrđene Zakonom. S tim u vezi, Sud se prvo poziva na članove 48. [Tačnost podneska] i 49. [Rokovi] Zakona, koji propisuju:

*Član 48
[Tačnost podneska]*

Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori.

*Član 49
[Rokovi]*

Podnesak se podnosi u roku od 4 meseci. Rok počinje od dana kada je podnosilac primio sudsku odluku...

46. Što se tiče ispunjenja ovih uslova, Sud utvrđuje da je podnositeljka zahteva ovlašćena strana, koja osporava akt javnog organa, odnosno presudu [Rev. br. 235/2017] Vrhovnog suda od 7. decembra 2017. godine, nakon iscrpljenja svih pravnih sredstava propisanih zakonom.
47. Što se tiče ispunjenja uslova utvrđenog članom 48. Zakona, Sud smatra da je podnositeljka zahteva, u suštini, razjasnila prava i slobode za koje tvrdi da su povređeni. S tom pogledu, Sud, iako podnositeljka zahteva nije precizirala tačne članove o pravima i slobodama za koje tvrdi da su povređeni, primećuje da je ona iznela navode na osnovu kojih se u suštini može shvatiti o kojim pravima i slobodama je reč, a koji se u konkretnom slučaju odnose na pravo na pravično i nepristrasno suđenje zagarantovano članom 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP. Kao rezultat toga, Sud utvrđuje da su ispunjeni uslovi propisani članom 48. Zakona.
48. Što se tiče ispunjenja uslova utvrđenog članom 49. Zakona, Sud utvrđuje da je podnositeljka podnela zahtev u skladu sa rokovima propisanim u tom članu.
49. Međutim, pored ovih uslova, Sud takođe treba da razmotri da li je podnositeljka zahteva ispunila uslove prihvatljivosti utvrđene u pravilu 39 [Kriterijum o prihvatljivosti] Poslovnika. Pravilo 39 (2) Poslovnika utvrđuje uslove na osnovu kojih Sud može da razmatra zahtev, uključujući i zahtev da zahtev ne bude očigledno neosnovan. Konkretno, pravilo 39 (2) utvrđuje da:

“(2) Sud može smatrati zahtev neprihvatljivim, ako je zahtev očigledno neosnovan, jer podnosilac nije dovoljno dokazao i potkrepio tvrdnju”.

50. U tom pogledu, Sud prvo podseća da podnositeljka zahteva navodi da je Vrhovni sud svojom presudom [Rev. br. 235/2017 od 7. decembra 2017. godine] povredio njena prava zagarantovana Ustavom i EKLJP, odnosno pravo

na obrazloženu sudsku odluku i pravo na realnu nadoknadu zbog štete koju je pretrpela.

51. Sud u tom smislu primećuje da se glavni navodi podnositeljke zahteva odnose na navodne povrede proceduralnih garancija zajamčenih članom 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP. Ovi glavni navodi su detaljno protumačeni sudskom praksom ESLJP-a u skladu sa kojom je Sud, na osnovu člana 53. [Tumačenje odredbi ljudskih prava] Ustava, obavezan da tumači prava i osnovne slobode zagarantovane Ustavom. Shodno tome, prilikom tumačenja tvrdnji podnositeljke, Sud će se pozvati na sudsku praksu ESLJP i svoju sudsku praksu – izgrađenu na osnovu sudske prakse ESLJP-a.
52. Sud podseća da je podnositeljka zahteva istakla da je Vrhovni sud odbio njen zahtev za reviziju iako ga nije analizirao, dok je Apelacioni sud drastično preinačio presudu Osnovnog suda u Gnjilanu, ne uzimajući u obzir povrede koje je ona pretrpela usled nesreće, a samim tim uz pogrešnu primenu materijalnog prava. Kao rezultat toga, podnositeljka je tražila od Suda da se osporene odluke preinače tako što će se potvrditi naknada dosuđena u prvostepenoj presudi [presuda Osnovnog suda Ac. br. 4046/2013 od 12. jula 2017. godine]. Dakle, podnositeljka zahteva traži od Ustavnog suda da potvrdi odluku kojom joj je dosuđen iznos od 9.041,00 € kao materijalna i nematerijalna naknada i da se proglase neustavnim odluke Apelacionog i Vrhovnog suda, koji su odredili, odnosno potvrdili, iznos naknade od 3.500,00 €.
53. Sud smatra da navodi podnositeljke zahteva pokreću pitanja zakonitosti jer se isti odnose na primenu zakonskih odredaba i ocenu dokaza na osnovu kojih bi podnositeljki zahteva trebalo isplatiti naknadu za materijalnu i nematerijalnu štetu pričinjenu od strane osiguranika osiguravajućeg društva “Kosova e Re”. Sud podseća da ovakvi navodi koji se odnose na oblast zakonitosti ne spadaju u nadležnost Suda i iz tog razloga ih Sud, u načelu, ne može razmatrati.
54. U tom smislu, Sud naglašava da nije njegova dužnost da se bavi greškama u zakonu koje su navodno počinili redovni sudovi (zakonitost), osim i u meri u kojima su mogle povrediti osnovna prava i slobode zaštićene Ustavom (ustavnost). Ustavni sud ne može sam da oceni zakon koji je doveo dotle da redovni sud donese jednu umesto druge odluke. U suprotnom, Sud bi postupao kao sud “četvrtog stepena”, što bi imalo za rezultat prekoračenje granica postavljenih u njegovoj nadležnosti. U stvari, uloga redovnih sudova je da tumače i primenjuju relevantna pravila procesnog i materijalnog prava (vidi slučaj *García Ruiz protiv Španije*, ESLJP, br. 30544/96, od 21. januara 1999. godine, st. 28, i vidi, isto tako, slučaj KI70/11, podnosioci zahteva: *Faik Hima, Magbule Hima i Bestar Hima*, rešenje o neprihvatljivosti od 16. decembra 2011. godine).
55. Ipak, kako bi pružio određeni odgovor na navode podnositeljke zahteva, Sud primećuje da je nakon podnošenja njenog zahteva za reviziju, Vrhovni sud odbio kao neosnovane njene navode o pogrešnoj primeni materijalnog prava od strane Apelacionog suda. Vrhovni sud je uprkos navodu o neobrazloženosti sudske odluke odgovorio na navode o povredi materijalnog prava koje je

predočila podnositeljka zahteva, potvrđujući da nije došlo do bilo kakve povrede koja bi zahtev za reviziju učinila osnovanim.

56. U tom pogledu, Vrhovni sud je obrazložio potvrđivanje presude Apelacionog suda i samim tim potvrdio primenljivost materijalnog prava – uključujući izvršene izmene naknade u pogledu materijalne i nematerijalne štete - navodeći sledeće:

“Revizija tužilje [podnositeljke zahteva] i tužene [“Kosova e Re”] su neosnovane.

Što se tiče prirode povreda i trajanja fizičkih bolova, straha, stepena naruženosti i smanjenje životne aktivnosti, potrebe za tuđom pomoći, pojačanih obroka, određen [je] iznos naknade za štetu i uzete se u obzir sve druge okolnosti slučaja, a posebno neprijatna iskustva i moguće komplikacije tokom lečenja. Prilikom utvrđivanja naknade nematerijalne štete u ime smanjenja ukupne životne aktivnosti, drugostepeni sud je uzeo u obzir njihovo trajanje, starost tužilje i svrhu koju ima ova naknada, kao i da ne bude u suprotnosti sa svrhom naknade ove nematerijalne štete.

Na osnovu gore navedenih razloga, odlučeno je kao u izreci ove presude primenom člana 222. ZPP-a [Zakona o parničnom postupku].”

57. U konkretnom slučaju, Sud primećuje da je Vrhovni sud samo potvrdio presudu Apelacionog suda, smatrajući da je ista doneta u potpunom skladu sa važećim procesnim i materijalnim pravom.
58. S tim u vezi, Sud podseća da pri odbijanju žalbe, ili kao u konkretnom slučaju, pri odbijanju zahteva za reviziju kao vanrednog pravnog sredstva, Vrhovni sud u principu jednostavno može uvažiti razloge za donošenje odluke nižeg suda, u ovom slučaju Apelacionog suda (vidi slučajeve ESLJP-a, *García Ruiz protiv Španije*, citiran u tekstu iznad, stav 26; *Helle protiv Finske*, predstavka br. 20772/92, presuda od 19. decembra 1997. godine, Izveštaji 1997-VIII, stavovi 59-60).
59. Slično i u istom pravcu obrazloženja, Sud takođe podseća da se u slučajevima kada sud treće instance ili žalbeni sud potvrđuje odluke koje su doneli niži sudovi, njegova obaveza da obrazloži donošenje odluke razlikuje od slučajeva u kojima sud preinačava donošenje odluka nižih sudova. U konkretnom slučaju, Vrhovni sud nije preinačio odluku Apelacionog suda, već je samo potvrdio njenu zakonitost, jer je, prema navodima Vrhovnog suda, činjenično stanje pravilno utvrđeno i iz razloga što je odlučivanje pred Apelacionim sudom bilo u skladu sa materijalnim pravom u pogledu naknade materijalne i nematerijalne štete. Dakle, Vrhovni sud je u potpunosti potvrdio da je umanjenje naknade izvršeno u skladu sa važećim zakonodavstvom i da je prilikom određivanja naknade štete, Apelacioni sud: *“uzeo u obzir njihovo trajanje, starost tužilje i svrhu koju ima ova naknada, kao i da ne bude u suprotnosti sa svrhom naknade ove nematerijalne štete”*.

60. U tom pogledu, Sud smatra da je Vrhovni sud, iako možda nije odgovorio na svaku tačku koju je podnositeljka zahteva navela u svom zahtevu za reviziju (vidi *Van de Hurk protiv Holandije*, citiran u tekstu iznad, stav 61), uzeo u razmatranje suštinske argumente podnositeljke zahteva koji se odnose na primenu materijalnog prava (vidi slučaj ESLJP-a, *Buzescu protiv Rumunije*, citiran u tekstu iznad, stav 63; i *Pronina protiv Ukrajine*, predstavka br. 63566/00, presuda od 18. jula 2006. godine, stav 25), i na taj način je ispunjena obaveza pružanja obrazložene sudske odluke u skladu sa zahtevima člana 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP.
61. Sud dalje smatra da podnositeljka zahteva nije pokazala da su postupci pred Vrhovnim ili Apelacionim sudom bili nepravilni ili proizvoljni, ili da su njena osnovna prava i slobode zaštićena Ustavom povređena kao rezultat pogrešnog tumačenja materijalnog prava. Sud ponavlja da je tumačenje zakona zadatak redovnih sudova i da predstavlja pitanje zakonitosti (vidi slučaj KI63/16, podnosilac zahteva: *Astrit Pira*, rešenje o neprihvatljivosti od 8. avgusta 2016. godine, stav 44, i vidi, isto tako, slučaj KI150/15; KI161/15; KI162/15; KI14/16; KI19/16; KI60/16 i KI64/16, podnosioci zahteva: *Arben Gjokaj, Hysni Hoxha, Driton Pruthi, Milazim Lushtaku, Esat Tahiri, Azem Duraku i Sami Lushtaku*, rešenje o neprihvatljivosti od 15. novembra 2016. godine, stav 62).
62. Sud, dalje, naglašava da nezadovoljstvo podnositeljke zahteva ishodom postupka od strane redovnih sudova, odnosno postupka pred Apelacionim i Vrhovnim sudom, ne može samo po sebi pokrenuti dokazanu tvrdnju o povredi prava na pravično i nepristrasno suđenje (vidi, *mutatis mutandis*, slučaj *Mezotur - Tiszazugi Tarsulat protiv Mađarske*, ESLJP, presuda od 26. jula 2005. godine, stav 21; i, vidi, takođe, slučaj KI56/17, podnositeljka zahteva: *Lumturije Murtezaj*, rešenje o neprihvatljivosti od 18. decembra 2017. godine, stav 42).
63. Kao rezultat toga, Sud smatra da podnositeljka zahteva nije potkrepila tvrdnje da su relevantni postupci na bilo koji način bili nepravilni ili proizvoljni i da su osporenim odlukom povređena prava i slobode zagarantovane Ustavom i EKLJP (vidi, *mutatis mutandis*, *Shub protiv Litvanije*, br. 17064/06, ESLJP, odluka od 30. juna 2009. godine).
64. U zaključku, u skladu sa članom 48. Zakona i pravilom 39 (2) Poslovnika, zahtev je očigledno neosnovan na ustavnim osnovama i, shodno tome, neprihvatljiv.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud Republike Kosovo, u skladu sa članom 113.1 i 113.7 Ustava, članom 48. Zakona i pravilima 39 (2) i 59 (b) Poslovnika, dana 3. aprila 2019. godine, jednoglasno

ODLUČUJE

- I. DA PROGLASI ovaj zahtev neprihvatljivim;
- II. DA DOSTAVI ovu odluku stranama;
- III. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu, u skladu sa članom 20.4 Zakona, i
- IV. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac

Selvete Gërxhaliu-Krasniqi

Predsednica Ustavnog suda

Artë Rama-Hajrizi